

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 53/2011-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 9. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť politickej strany Strana patriotov, N., zastúpenej F. J., N., právne zastúpenej advokátom JUDr. M. C., N., ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta Nitra konaných 27. novembra 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť politickej strany Strana patriotov odmieta ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. decembra 2010 doručená sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „volebná sťažnosť“) politickej strany Strana patriotov, N. (ďalej aj „sťažovateľka“), zastúpenej F. J., N., právne zastúpenej advokátom JUDr. M. C., N., ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta Nitra konaných 27. novembra 2010.

Sťažnosť smeruje proti zvolenému kandidátovi vo voľbách primátora mesta Nitra doc. Ing. J. D., CSc.

Podľa názoru sťažovateľky pri voľbách do orgánov územnej samosprávy v meste Nitra konaných 27. novembra 2010 došlo k porušeniu zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“) z dôvodu, že „v meste Nitra... bola ustanovená mestská volebná komisia, a nie miestna volebná komisia. Možno konštatovať, že kandidátov registroval a voľby riadil orgán, ktorý nebol na to oprávnený. Aj keď na prvý pohľad vyzerá, že chyba je iba v názve, nie je tomu tak. ...

Okrem toho v zmysle § 14 ods. 3 zákona č. 346/1990 Zb. v platnom znení zvoláva prvé zasadnutie miestnej komisie primátor, t. j. zvolený kandidát. Práve zvolený kandidát je na vine tomu, že bolo zvolané zasadnutie nesprávneho orgánu.“

Sťažovateľka ďalej namieta, že pri voľbách došlo k porušeniu rovnosti podmienok, a to pred i počas konania volieb tým, že:

«Zvolený kandidát ako vtedajší primátor mesta Nitra využíval svoje postavenie, ako aj finančné prostriedky mesta na svoje priame zviditeľnenie s jasným cieľom získať výhodu v komunálnych voľbách. Vzhľadom na to, že ide o závažné zistenie budeme používať iba vyjadrenia, ktoré boli publikované mestom Nitra, resp. vyjadrenia, v ktorých bol zvolený kandidát priamo citovaný.

Mesto Nitra bežne informuje svojich občanov o mestských aktivitách prostredníctvom platenej inzercie v inzertnom týždenníku N. Cenníková cena jednej strany inzercie je 1.200 Eur. Do 08. 10. 2010 mesto Nitra prostredníctvom zvoleného kandidáta ako štatutárneho orgánu malo až na malé výnimky zaplatenú jednu stranu inzercie. Od tohto dátumu, teda od cca mesiaca pred začiatkom riadnej volebnej kampane rozsah inzercie stúpil na dve až tri strany. Treba zdôrazniť, že ide o inzerciu, ktorá bola platená z rozpočtu mesta Nitra.

Okrem toho že od približne septembra 2010 je na skoro každej fotke v tejto mestskej inzercii odfotený p. D., dochádzalo k závažnému porušovaniu ústavou zaručenej rovnosti uchádzačov o volené funkcie, keď zvolený kandidát využíval na svoju propagáciu prostriedky mesta Nitra. Taktiež, publikované a inzerované články dokazujú, že na svoju

volebnú propagáciu využíval aj tzv. stretnutia s občanmi mesta Nitra, ktoré organizačne aj finančne zabezpečovalo mesto Nitra, vrátane hradenia honorárov „etablovaných“ umelcov ako R. K. a skupina S.

Najzávažnejšie porušenia možno zistiť z jednotlivých vydaní týždenníkov. Treba zdôrazniť, že ide o informácie, ktoré poskytovalo mesto Nitra, a teda boli publikované so súhlasom zvoleného kandidáta.

Zistené fakty možno rozčleniť do viacerých skupín. Prvá skupinou sú články uverejnené prostredníctvom platenej inzercie mestom Nitra v týždenníku N., ktoré priamo propagujú činnosť osoby primátora mesta Nitra a to nasledovných spôsobom:

- Vo vydaní týždenníka N. zo dňa 27. 08. 2010 sa na dvoch stranách č. 4 a 5 dozvedáme o významných aktivitách mesta Nitra v rokoch 2007 - 2010. Podtitulky sú už presnejšie a hovoria konkrétne o „činnostiach a aktivitách primátora Nitry J. D.“ alebo o „aktivitách útvaru primátora“.

- Vo vydaní týždenníka N. zo dňa 15. 10. 2010 si mesto Nitra zaplatilo inzerciu na tri strany, kde opäť (na str. 5 a 6) informuje o investičných akciách vo volebnom období 2006 - 2010. Podtitulok jasne zdôrazňuje volebné obdobie a preto možno konštatovať, že ide o volebnú reklamu s cieľom sa zviditeľniť na úkor ostatných uchádzačov a za peniaze všetkých daňových poplatníkov.

- Vo vydaní týždenníka N. zo dňa 22. 10. 2010 si mesto Nitra zaplatilo inzerciu na päť strán, kde na str. 6 a 7 informuje o športových akciách mesta Nitra počas rokov 2006 až 2010.

- Vo vydaní týždenníka N. zo dňa 29. 10. 2010 mesto Nitra informuje o akciách v oblasti kultúry a školstva počas rokov 2006 až 2010. Skoro v každom článku je citovaný primátor D. - teda zvolený kandidát.

- Vo vydaní týždenníka N. zo dňa 05. 11. 2010 mesto Nitra v rámci platenej inzercie na str. 4 informuje o zrealizovaných akciách v sociálnej oblasti v počas rokov 2006 až 2010.

- Vo vydaní týždenníka N. zo dňa 19. 11. 2010 mesto Nitra prostredníctvom svojej inzercie na str. 4 pozvalo občanov na stretnutie v hale „PKO“ dňa 21. 11. 2010 o 16:00. Na predchádzajúcej strane vo volebnej inzercii zvoleného kandidáta sa ale dozvedáme, že nešlo o obyčajné stretnutie s občanmi, ale o volebný míting a propagáciu zvoleného

kandidáta za účasti R. K. a P. H. Mesto Nitra v inzercii za peniaze daňových poplatníkov pozývalo na volebný míting p. D.

Druhou skupinou zistených závažných nedostatkov sú tzv. stretnutia s občanmi mesta Nitra, ktoré sa konali pred a počas volebnej kampane v priestoroch patriacich mestu Nitra (resp. v jeho správe) a za peniaze daňových poplatníkov. Zdrojom informácií je opäť týždenník N. a platená inzercia, ktorú zverejňovalo mesto Nitra.

- Z článku, ktorého zverejnenie na str. 4 zaplatilo mesto Nitra v týždenníku N. (vydanie zo dňa 08. 10. 2010), sa dozvedáme, že stretnutia s občanmi začali dňa 28. 09. 2010 na Chrenovej. Okrem iného sa v článku cituje primátor D., ktorý hodnotí volebný program z roku 2006 a investičné akcie v tejto mestskej časti v rokoch 2007 - 2010. Taktiež je zverejnená pochvalná reč vtedajšieho aj súčasného mestského poslanca kandidujúceho za rovnakú stranu ako p. D., z ktorej citujem: „Za žiadne volebné obdobie nebolo dokončených toľko investičných akcií ako počas terajšieho pána primátora.“ Taktiež je v článku uvedené, že boli prezentované plány „do ďalšieho volebného obdobia“.

- V rovnakom vydaní týždenníka N. je na strane 5 podobný článok zo stretnutia s občanmi mestskej časti Staré mesto. Okrem prednášky p. poslanca V. k zdravému životnému štýlu seniorov je opäť uvedený prejav p. D. k zrealizovaným investičným aktivitám vo „volebnom“ období 2007 - 2010.

- Vo vydaní N. zo dňa 19. 11. 2010 je niekoľko podobných článkov. Mesto Nitra v nich informuje o stretnutí s občanmi mestskej časti Čermáň zo dňa 11. 11. 2010, kde sa primátor D. poďakoval výboru mestskej Časti za stretnutie a načrtol pár plánov do budúcnosti.

- Na stretnutí dňa 08. 11. 2010 s občanmi mestskej časti Chrenová vyjadril p. D. nádej, že súčasná koalícia bude pokračovať v rozvoji mesta aj naďalej.

- Na stretnutí s občanmi mestskej časti Zobor zo dňa 15. 11. 2010 p. D. opäť upriamil pozornosť na investičné akcie za posledné volebné obdobie.

- V rovnaký deň p. D. ešte stihol moderovať deň otvorených dverí na ZŠ Benkova, pričom nezabudol uviesť, ktoré iné školy boli zrekonštruované počas volebného obdobia.

- Ďalej sme sa dozvedeli, že dňa 08. 11. 2010 v mestskej časti Klokočina spieval „evergreeny“ R. K. a to opäť za prítomnosti p. D.

• *Okrem toho v mestskej Časti Dražovce dňa 14. 11. 2010 zabávala seniorov skupina S. spolu s primátorom p. D.*

Okrem vyššie uvedených stretnutí sa konali aj ďalšie, ktoré sa niesli v podobnom duchu (23. 11. 2010 mestská časť Diely, 18. 11. 2010 mestská časť Horné Krškany, 4. a 9. 11. 2010 mestská časť Chrenová). Všetky tieto stretnutia sú podobné a to najmä tým, že sa konali v priestoroch mesta Nitra (mestský úrad, centrum voľného času, základné školy, materské školy a pod.), skutočnosťou, že náklady vrátane honoráru umelcov boli hrazené z mestského rozpočtu a tým, že išlo o priamu a volebnú reklamu v prospech zvoleného kandidáta p. D. To všetko je podložené výhradne článkami, ktorých zverejnenie platilo mesto Nitra. Napriek tomu, nie je problém vo veci navrhnúť svedkov, ktorí okrem iného potvrdia, že dostávali vecné dary.

Treťou skupinou sú články svojím štýlom vracajúce čitateľa pred rok 1989. Ako príklad možno uviesť rôzne poďakovania občanov mesta Nitra p. primátorovi („požiadavky občanov splnené“ N. 15. 10. 2010), poďakovanie odchádzajúceho rektora Slovenskej poľnohospodárskej univerzity opäť p. primátorovi (N. 16. 07. 2010), osobné citové vyznania p. D. k mestu Nitra (Článok „primátor J. D. o vzťahu k Nitre“ N. zo dňa 15. 10. 2010) ako aj článok o futbalovom zápase zo dňa 06. 11. 2010 (N. 12. 11. 2010).

Na vyššie uvedených skutočnostiach by nebolo nič zlé, kebyže tieto články a akcie nie sú platené z peňazí všetkých daňových poplatníkov. Je právom p. D. chváliť sa tým čo dosiahol počas svojho pôsobenia vo funkcii primátora a propagovať svoj volebný program. Na druhej strane sa tak ale nemôže diať prostredníctvom a za peniaze mesta Nitra. Na rozpočet mesta sa skladajú všetci daňoví poplatníci a je v rozpore s princípom rovnosti aby tieto prostriedky boli využívané iba jedným kandidátom na propagáciu svojho volebného programu. Európsky súd pre ľudské práva opakovane vo svojej judikatúre konštatoval, že porušenie rovnosti uchádzačov o volebnú funkciu nie je v demokratickej spoločnosti prípustné.

V predmetných článkoch je priamo uvedené, že p. D. na rôznych „stretnutiach s občanmi“ informoval o svojich aktivitách a svojom budúcom volebnom programe. Okrem toho, že pozvánky na tieto stretnutia ako aj ich priebeh bol medializovaný prostredníctvom platenej mestskej inzercie, tak aj celú organizáciu ako aj zabezpečenie „občerstvenia“

robili pracovníci mestského úradu v rámci svojho pracovného času a za peniaze z rozpočtu mesta Nitra.

Z vyššie uvedených faktov vyplýva, že:

- *kandidáta zaregistroval a organizáciu volieb usmerňoval orgán, ktorý na to nebol oprávnený. Za zvolanieestskej komisie namiesto miestnej volebnej komisie nesie plnú zodpovednosť zvolený kandidát p. D. ako bývalý aj terajší primátor mesta Nitra.*

- *zvolený kandidát ako štatutárny orgán mesta Nitra robil volebnú kampaň ako aj propagáciu svojho volebného programu aj za peniaze z rozpočtu mesta Nitra na rôznych „stretnutiach s občanmi“. Dôkazom o tom sú články v týždenníku N., kde sa prostredníctvom inzercie mesta Nitra propagovali volebné akcie a osoba primátora a tento požíval neoprávnené výhody na úkor ostatných uchádzačov.*

- *zvolený kandidát p. D. mal preukázateľnú výhodu, ktorú aj využil, pričom použitie prostriedkov mestského rozpočtu a pracovníkov mestského úradu malo takú intenzitu, že bolo zmarené demokratické právo ostatných kandidátov na primátora uchádzať sa o volenú funkciu za rovnakých podmienok.»*

Na základe argumentácie uvedenej vo volebnej sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Ústavný súd Slovenskej republiky vyhlasuje voľby primátora mesta Nitra zo dňa 27. 11. 2010 za neplatné.

2. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov konania.“

Súčasťou volebnej sťažnosti je aj návrh sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia v súlade s § 74 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého *„Mestská volebná komisia v Nitre vytvorená pre voľby do orgánov samosprávy obcí konaných dňa 27. 11. 2010 je povinná zdržať sa vydania osvedčenia o zvolení za primátora mesta Nitra do rozhodnutia vo veci samej.“*

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ustanovenia zákona o ústavnom súde o predbežnom prerokovaní návrhu sa vzťahujú aj na sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy (volebné sťažnosti), pri predbežnom prerokovaní ktorých ústavný súd preskúmava, či spĺňajú všeobecné a osobitné náležitosti ustanovené v § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na ich odmietnutie vymedzené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z § 59 zákona o ústavnom súde vyplýva, že sťažnosť proti neústavnosti alebo nezákonnosti volieb do orgánov miestnej samosprávy môžu popri navrhovateľoch uvedených v § 18 ods. 1 písm. a) až e) zákona o ústavnom súde ďalej podať len politická strana, ktorá sa volieb zúčastnila, 10 % oprávnených voličov príslušného volebného obvodu a kandidát, ktorý získal vo volebnom obvode najmenej 10 % hlasov.

Slovné spojenie „politická strana, ktorá sa volieb zúčastnila“ obsiahnuté v § 59 zákona o ústavnom súde treba interpretovať tak, že ide o politickú stranu, ktorá v príslušných voľbách navrhla svojho kandidáta (kandidátov) na volenú funkciu (volené funkcie), a to buď sama, alebo v spojení s inými politickými stranami, t. j. v koalícii. Ide teda o politickú stranu, ktorá sa aktívne v príslušných voľbách zúčastnila politickej súťaže o obsadenie volenej funkcie (volených funkcií).

Z priloženej dokumentácie vyplýva, že mestská volebná komisia v Nitre nezaregistrovala pre voľby primátora mesta Nitra podľa § 21 ods. 1 zákona o voľbách kandidáta Strany patriotov ani spoločného kandidáta viacerých politických strán, t. j. koalície politických strán, ktorých súčasťou bola Strana patriotov. Sťažovateľka teda nenavrholala kandidáta na funkciu primátora mesta Nitra a nezúčastnila sa politickej súťaže o obsadenie tejto funkcie.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že sťažovateľka sa nezúčastnila volieb primátora mesta Nitra, a preto nie je v zmysle § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde aktívne legitimovaná na podanie sťažnosti vo veci neústavnosti a nezákonnosti volieb primátora mesta Nitra. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že na tomto závere nič nemení skutočnosť, že Strana patriotov zaregistrovala svojich kandidátov pre voľby poslancov Mestského zastupiteľstva mesta Nitra (ďalej len „voľby poslancov“). Skutočnosť, že politická strana Strana patriotov sa zúčastnila volieb poslancov, totiž nezakladá jej aktívnu legitimáciu na podanie sťažnosti proti neústavnosti a nezákonnosti volieb primátora mesta Nitra.

Funkcie primátora mesta (starostu obce) a funkcie poslancov mestského zastupiteľstva (obecného zastupiteľstva) treba totiž považovať za samostatné volené funkcie, čo vyplýva tak z ústavy (pozri čl. 69 ods. 1 až 3 ústavy), ako aj zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (pozri najmä § 11 a § 13 tohto zákona); na tomto závere nemení nič skutočnosť, že voľby primátorov (starostov) a poslancov mestského (obecného) zastupiteľstva sa konajú v tom istom čase a sú zabezpečované rovnakými volebnými orgánmi (volebnými komisiami).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol volebnú sťažnosť, ktorou sťažovateľka namietala neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta Nitra podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu, že bola podaná zjavne neoprávnenou osobou.

Vzhľadom na odmietnutie volebnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal návrhom sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2011